

جمهوری اسلامی ایران
وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

شماره: ۲۱/۱۸۴

تاریخ: ۲۹ اردیبهشت ۸۸
شماره: ۲۱/۱۸۴

آیین نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته

مقدمه

سرعت پرشتاب علم و فناوری و ظهور پیشرفت‌های عظیم علمی در هزاره سوم، کشورهای جهان را در شرایطی قرار داده است که، ایجاد تحول راهبردی در برنامه‌های توسعه امری حیاتی و گامی اساسی در جهت توسعه همه جانبه است و بر این مبنا آموزش عالی و تمامی کارگزاران نظام علمی کشور و به طور کلی نهادهای مولد اندیشه نقش کلیدی در تبیین و تحقق این تحول راهبردی - با الهام از برنامه‌های توسعه و اهداف بلند سند چشم‌انداز ۷۰ ساله جمهوری اسلامی ایران خواهند داشت.

متولیان و برنامه‌ریزان حوزه آموزش عالی کشور نیز همسو و هماهنگ با نهضت تحول خواهی کشور و بهره‌مندی از فرصت‌های پیش آمده، در راستای ارتقای کیفیت، لزوم بازنگری آیین نامه‌ها، ضوابط و مقررات آموزشی را در دستور اولویت‌های کاری خود قرار داده‌اند. برای نیل به این مقصود، در گام نخست، آیین نامه دوره‌های کارشناسی ارشد به لحاظ ضرورتی که در بازنگری و اصلاح آن احساس می‌شود - با همکاری و هماهنگی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و - طی جلسات متعدد کارگروه آموزشی، به سه شیوه آموزشی - پژوهشی، آموزشی، و پژوهشی تدوین شده است.

ماده ۱- هدف از تدوین آیین نامه دوره‌های کارشناسی ارشد به سه شیوه آموزشی - پژوهشی، «آموزشی» و «پژوهشی»، تقویت و توسعه دوره‌های تحصیلات تکمیلی، ارتقای کیفیت تنوع بخشی به شیوه‌های نوین آرایه آموزش، پاسخگویی مناسب به الزامات تقاضای ورود به دوره‌های تحصیلات تکمیلی، تقویت و ارتقای سطح کیفی و کمی این دوره‌ها و همسازسازی آن با برنامه‌های توسعه و دیگر استان، راهبردی کشور است تا با بهره‌مندی از آن در تربیت متخصصان و پژوهشگران، دانش و برجسته در سطح کشور بگوئیم.

ماده ۲- تعاریف

دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته: دوره‌ای بالاتر از دوره کارشناسی است که براساس برنامه‌های مصوب شورای گسترش آموزش عالی، به اخذ مدرک کارشناسی ارشد در رشته مربوطه منتهی می‌شود.

شیوه آموزشی پژوهشی: دوره‌ای که محتوای برنامه آن مشتمل بر واحدهای درسی و پایان نامه است.

تاریخ: .....
شماره: .....
پهلو سمت: .....

ماده ۷- تعداد واحدهای درسی را که دانشجو باید در هر نیمسال تحصیلی در این دوره اخذ نماید حداقل ۸ و حداکثر ۱۲ است.
ماده ۸- لوز شمیایی تحصیلی

میانگین نمرات دانشجو در دو نیمسال نباید از ۱۲ کمتر باشد.

ماده ۹- آخرین نیمسال تحصیلی دانشجو از شرط حداقل اخذ واحد معاف است و چنانچه میانگین نمره دانشجو در این نیمسال کمتر از ۱۲ باشد، مشروط تلقی می شود.

ماده ۱۰- میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره نباید از ۱۴ کمتر باشد. در غیر این صورت دانش آموز خسته دوره کارنامه ای ارسال شده شتافله نمی شود.

تبصره ۱- دانشجویی که پس از گذراندن کلیه دروس دوره در هر سه شیوه، میانگین کل نمرات او از ۱۴ کمتر باشد- در صورتی که حداکثر مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد- می تواند دروسی را که در آنها نمره کمتر از ۱۲ نمران کرده است، فقط در یک نیمسال تکرار کند و در صورت جبران کمبود میانگین کل دانش آموز خسته می شود. دانشجویی که به هر دلیل نتواند از این فرصت استفاده کند از ادامه تحصیل محروم می شود و مدرک دریافت نمی کند.
ماده ۱۱- حضور و غیاب

حضور دانشجو در تمامی برنامه های درسی و دیگر فعالیت های آموزشی و پژوهشی دوره الزامی است. غیبت دانشجو در هر درس نباید از $\frac{3}{16}$ مجموع ساعات آن درس تجاوز کند. در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می شود.

تبصره ۱: در صورتی که غیبت دانشجو در یک درس، بیش از حد مجاز بوده و از نظر مؤسسه، موجه تشخیص داده شود، آن درس از مجموعه دروس انتخابی دانشجو حذف می شود. در این صورت رعایت حد نصاب ۸ واحد در آن نیمسال الزامی نیست، ولی آن نیمسال از نظر طول تحصیل برای دانشجو نیمسال الزامی نیست. ولی آن نیمسال از نظر طول تحصیل برای دانشجو یک نیمسال کامل محسوب می شود.

تبصره ۲: غیبت در شیوه پژوهشی، ارزیابی ناموفق واحدهای پژوهشی اخذ شده در آن نیمسال است. که طبق نظر هیأت داوران در ماده ۲۳ انجام می شود.

ماده ۱۲- غیبت غیر موجه: امتحان هر درس منجر به نمره صفر در آن درس می شود. تبصره: در صورتی که غیبت دانشجو در امتحان، از نظر مؤسسه، موجه تشخیص داده شود، درس مزبور حذف می شود.

ماده ۱۳- مرخصی تحصیلی

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد در هر سه شیوه می تواند حداکثر یک نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده نماید. مدت مذکور جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

روزنامه

شماره

تاریخ

تاریخ

شماره

پیوست

ماده ۱۲- انصراف، اخراج و ترک تحصیل

دانشجو می تواند به هر دلیل از تحصیل اعلام انصراف نماید. در اینصورت باید درخواست خود را مبنی بر انصراف به مؤسسه تعلیم نماید، چنانچه دانشجو بعد از یک ماه درخواست خود را پس نگیرد آن مؤسسه نسبت به صدور گواهی انصراف اقدام می نماید.

تبصره ۱- دانشجوی انصرافی یا اخراج از تحصیل (مشروطی دو نیمسال، سنوات بیش از حد مجاز) موظف است به تعهداتی که سپرده است عمل نماید.

تبصره ۲- دانشجوی منصرف یا اخراج از تحصیل می تواند در صورت تصویب حساب کامل با مؤسسه مجدداً در آزمون شرکت نماید.

ماده ۱۵- طول دوره

طول مدت دوره در هر سه شیوه حداکثر ۲ سال مشتمل بر ۴ نیمسال تحصیلی است.

تبصره - در موارد استثنایی افزایش طول مدت دوره با تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مجاز است. در هر صورت مدت دوره در هر سه شیوه نباید از ۲/۵ سال تجاوز نماید.

ماده ۱۶- انتقال، تغییر رشته و مهمان

انتقال و تغییر رشته در هر سه شیوه دوره کارشناسی ارتد ممنوع است.

تبصره ۱- انتقال از دوره شبانه به روزانه، نیمه حضوری و مجازی به حضوری اعم از (روزانه و شبانه) و از دانشگاه‌ها: زیر دولتی به دانشگاه‌های دولتی ممنوع است.

تبصره ۲- انتقال از یک شیوه به شیوه دیگر یا رعایت سنوات دوره در اختیار مؤسسه آموزش عالی است.

تبصره ۳- هر دانشجو در هر سه شیوه کارشناسی ارشد می تواند حداکثر دو نیمسال را با موافقت مؤسسه مبدأ و مقصد به عنوان مهمان بگذراند.

ماده ۱۷- معادل سازی دروس در دوره کارشناسی ارشد با نظر گروه آموزشی و با شرایط زیر امکانپذیر است.

الف- پذیرش وی برای ورود به دوره مورد تأیید وزارت باشد.

ب- مؤسسه قبلی دانشجو در رشته تحصیلی مورد تأیید وزارت باشد.

ج- سرفصل دروس گذرانده دانشجو براساس برنامه‌های مصوب شورای برنامه‌ریزی باشد.

ماده ۱۸- استاد راهنما

استاد راهنما در دوره کارشناسی ارشد آموزشی پژوهشی و پژوهشی به پیشنهاد دانشجو و با موافقت یکی از اعضای هیات علمی با مرتبه حداقل استادیاری و تأیید شورای تعیین می شود.

تبصره - چنانچه استاد راهنما خارج از مؤسسه آموزش عالی انتخاب می شود به جای شرط استادیاری داشتن مدرک دکتری الزامی است.

تاریخ: .....
شماره: .....
پیوست: .....

ماده ۱۹- استاد مشاور به پیشنهاد استاد راهنما پس از تأیید شورای گروه از اعضای هیأت علمی داخل یا متخصصان خارج از دانشگاه انتخاب می‌شود.

ماده ۲۰- ارزشیابی پایان نامه
الف- نمره از ۶۹ تا ۷۰: عالی

نمره از ۶۸ تا ۶۹: بسیار خوب

نمره از ۶۶ تا ۶۷: خوب

نمره از ۶۴ تا ۶۵: قابل قبول

ب- نمره کمتر از ۶۳: غیر قابل قبول

تبصره - چنانچه ارزشیابی پایان نامه غیر قابل قبول باشد دانشجوی مجاز است حداکثر یک نیمسال در مدت مجاز تحصیل در جلسه دفاعیه شرکت و مجدداً از پایان نامه دفاع کند. دانشجویی که در فرصت تعیین شده نتواند از پایان نامه خود با موفقیت دفاع نماید، از ادامه تحصیل و دریافت مدرک تحصیلی محروم می‌شود.

ماده ۲۱- به دانشجوی کارشناسی ارشد که به هر دلیل از تحصیل باز می‌ماند، فقط یک گرامی که دانشجوی چه دروسی را در چند واحد و با چه نمره ای گذرانده است اعطا می‌شود.

ماده ۲۲- ارزشیابی پایان نامه در جلسه دفاعیه توسط هیأت داوران انجام می‌شود.

ماده ۲۳- ترکیب هیأت داوران براساس دستورالعمل شورای است.

ماده ۲۴- گواهینامه پایان دوره کارشناسی ارشد به هر سه شیوه (آموزشی - پژوهشی، آموزشی، و پژوهشی) ارزش یکسانی داشته و می‌تواند در دوره تحصیلی بالاتر ادامه تحصیل دهند.

ماده ۲۵- تعداد واحدهای دوره کارشناسی ارشد در هر سه شیوه (آموزشی - پژوهشی، آموزشی، و پژوهشی) بر حسب رشته حداقل ۲۸ حداکثر ۳۲ واحد است.

***

الف- شیوه آموزشی - پژوهشی

ماده ۲۶- تعداد واحد پایان نامه در این شیوه حداقل ۲ و حداکثر ۶ واحد درسی برای همه رشته‌ها و براساس برنامه مصوب می‌باشد.

ماده ۲۷- پایان نامه

دانشجو موظف است پس از پایان نیمسال اول و قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، موضوع پایان نامه خود را با تکرار استاد یا اساتید راهنما و تأیید گروه مربوط انتخاب نماید. موضوع پایان نامه پس از تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه قطعی می‌باشد.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱۳۸۸

بسمه تعالی

۱۳۸۸

تاریخ: .....

شماره: .....

پوست: .....

ب- شیوه آموزشی

ماده ۲۸- در این شیوه‌نامه، دوره به صورت واحدهای درسی بدون پایان نامه خواهد بود که گذراندن حداقل ۷ و حداکثر ۴ واحد سمینار (تحقیق و تبیح نظری) الزامی است.

***

ج- شیوه پژوهشی

ماده ۲۹- این شیوه پذیرش برای مؤسسات پژوهشی بوده و در مورد مؤسسات آموزشی منوط به تأمین کل هزینه ها (انجام تحقیق و حق الزحمه پایان نامه) از محل فرآمدهای اختصاصی طرح پژوهشی کاربردی استاد راهنما قابل اجرا می باشد.

ماده ۳۰- دانشجو طی نیمسال اول موظف است موضوع پژوهش خود را با نظر استاد راهنما و تأیید گروه انتخاب نماید.

ماده ۳۱- تعداد واحدهای درسی در این شیوه ۶ تا ۱۰ واحد است و دانشجو می تواند همزمان با واحدهای آموزشی، واحدهای پژوهشی خود را با نظر استاد راهنما و تأیید گروه انتخاب نماید.

ماده ۳۲- حضور و غیاب دانشجو در مرحله پژوهش در این شیوه با نظر استاد راهنما و تأیید گروه و بر اساس تعداد جلسات مشاوره و راهنمایی صورت می پذیرد.

ماده ۳۳- روند پیشرفت پژوهش دانشجو در هر نیمسال با حضور استاد راهنما، نماینده تحصیلات تکمیلی مؤسسه و یک نفر از اعضای هیات علمی متخصص به انتخاب مدیر گروه تیرپه، مورد ارزیابی قرار می گیرد.

تبصره ۱: کل واحدهای پایان نامه در این شیوه به سه نیمسال تقسیم شده و دانشجو در هر نیمسال یک سوم ($\frac{1}{3}$) آنها را تحت عنوان بخش اول پایان نامه اخذ می نماید.

تبصره ۲- حداقل نمره قبولی پس از داوری روند پیشرفت پژوهش دانشجو در هر نیمسال نمره ۱۴ است.

تبصره ۳- چنانچه نمره پیشرفت پژوهشی دانشجو در هر ارزیابی کمتر از ۱۴ باشد وی در آن نیمسال مشروط تلقی می شود.

ماده ۳۴- ارزیابی نهایی در این شیوه، نفع از پایان نامه است که در آخرین مرحله تحصیل دانشجو انجام می شود.

***

سایر مقررات:

ماده ۳۵- اجرای هر یک از شیوه‌ها «آموزشی»، «پژوهشی»، «آموزشی» و «پژوهشی» در دوره توسط مؤسسه با مجوز از شورای گسترش آموزش عالی مجاز است.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دائرة

پنجمه شهریور

شماره ۳۰۹

تاریخ: .....
شماره: .....
پوست: .....

ماده ۳۶- در مواردی که آیین نامه ساکت است تصمیم گیری بر عهده شورا می باشد.
ماده ۳۷- آیین نامه دربر گرفته اصول و ضوابط کلی دوره کارشناسی ارشد به سه شیوه اجرایی می باشد و مؤسسه موظف است دستورالعمل اجرایی آن را در چارچوب آیین نامه تدوین و پس از تصویب در شورا اجرا کند.
ماده ۳۸- تفسیر آیین نامه بر عهده معاونت آموزشی وزارت است و در صورت بروز ابهام، نظر معاونت مذکور مورد استناد قرار خواهد گرفت.
ماده ۳۹- آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد در ۳۹ ماده و ۱۹ تبصره در جلسه ۷۱۴ مورخ ۸۸/۱/۱۵ شورای برنامه ریزی آموزش عالی به تصویب وزیر معتمد علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از نیمسال اول تحصیلی ۸۸-۸۹ به مدت سه سال قابل اجرا است که پس از مدت مذکور با ارزیابی از خروجی های دوره و در صورت موافقت تمدید خواهد شد. با ابلاغ این آیین نامه، کلیه آیین نامه ها و بخشنامه های مغایر با آن ملغی اعلام می شود.

محمد مهدی زاهدی
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

بسمه تعالی

دستورالعمل اجرایی آیین نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته به شیوه آموزشی - پژوهشی
"دانشگاه تهران"

مقدمه:

بر اساس آیین نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به شماره ۲۱/۱۵۴ مورخ ۸۸/۱/۱۹ به جهت اجرای منویات این آیین نامه و همچنین سهولت بخشی در اجرای هر چه مطلوب تر آیین نامه فوق الذکر، این دستورالعمل بعنوان متمم آیین نامه فوق در جلسه مورخ ۹۲/۵/۲۳ شورای آموزشی دانشگاه به نائید و تصویب رسید.

۱- توضیح ماده ۱:

در این دستورالعمل منظور آیین نامه دوره کارشناسی ارشد به شیوه آموزشی - پژوهشی می باشد.

۲- به ماده ۴ آیین نامه بند "دال" بشرح زیر اضافه می شود:

د- پذیرفته شدگان هنگام ثبت نام ملزم به ارائه تعهد کتبی دال بر حضور تمام وقت در دوره تحصیلی در دانشگاه می باشد.

۳- به تبصره یک ماده ۵ توضیح زیر اضافه می گردد.

دانشجو در صورت مردودی در دروس جبرانی موظف است بلافاصله در نیمسال بعدی دروس مذکور را مجدداً اخذ و بگذراند.

۴- توضیح مربوط به ماده ۶:

منظور از مشور تحصیلی، استاد راهنمای دوره تحصیلی است.

۵- توضیح مربوط به ماده ۸:

میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال چنانچه کمتر از ۱۴ نبود مشروط تلقی می شود. در صورتیکه دانشجویی دو نیمسال مشروط باشد محروم از تحصیل محسوب می گردد.

۶- تبصره های الحاقی ماده ۹: (بخشنامه شماره ۲/۱۶۰۸۹۴ مورخ ۸۸/۸/۲۱ معاون آموزشی وزارت متبوع)

تبصره ۱: اگر چنانچه تعداد واحدهای انتخابی دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی با احتساب واحدهای پایان نامه زیر حد نصاب (۸ واحد) باشد، میانگین نمرات مکتسبه وی بدون لحاظ نمودن پایان نامه ملاک عمل است (نمره ناتمام پایان نامه) و اگر چنانچه این میانگین کمتر از ۱۴ باشد مشروط تلقی نمی گردد.

اگر چنانچه دانشجو در همان نیمسال دفاع نماید و پایان نامه نمره داشته باشد؛ میانگین نمرات دانشجو با احتساب پایان نامه زیر ۱۴ باشد هم مشروط تلقی نمی گردد.

تبصره ۲: در صورتی که بدلیل خارج از اختیار دانشجو، تعداد واحدهای انتخابی وی در نیمسال کمتر از حد نصاب باشد، در صورت تائید شورای آموزشی، تحصیلات تکمیلی پرديس/ دانشکده، مشروطی وی در آن نیمسال لحاظ نمی گردد و باید با نیمسال بعدی تجمیع شود.

۷- به ماده ۱۲ توضیح زیر اضافه می شود:
دانشجو مجاز به اخذ مرخصی تحصیلی در اولین نیمسال تحصیلی نمی باشد.

۸- به ماده ۱۵ توضیح زیر اضافه می شود:
حداقل دوره به هر حال کمتر از سه نیمسال تحصیلی نخواهد بود.

۹- توضیح ماده ۱۸:

این ماده بشرح ذیل تکمیل می گردد:
- استاد راهنما در دوره کارشناسی ارشد بنا به درخواست دانشجو و با موافقت یکی از اعضای هیات علمی با مرتبه حداقل استادیاری و تایید شورای آموزشی گروه ذیربط تعیین می گردد.
- تبصره ذیل ماه ۱۸ حذف می گردد.

۱۰- توضیح ماده ۲۳:

ترکیب هیأت داوران بشرح ذیل اعلام می گردد:
- مدیرکل خدمات آموزشی یا معاون آموزشی پردیس/ دانشکده بعنوان نماینده ایشان و مسئول هیأت داوران
- استاد یا استاذان راهنما
- استاد یا استاذان مشاور
استاد داور

۱۱- توضیح ماده ۲۶:

برای رشته های خاص مطابق برنامه مصوب، سقف پایان نامه ۸ واحد می باشد.

۱۲- تاریخ اجرای این دستورالعمل از نیمسال اول سال تحصیلی ۹۳ - ۱۳۹۲ برای ورودیه های سال ۱۳۹۲ مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته از طریق آزمون سازمان سنجش آموزش کشور و شیوه نامه و ... می باشد.

۱۳- این دستورالعمل در یک مقدمه ۱۳ بند و ۲ تبصره در جلسه مورخ ۱۳/۵/۱۳۹۲ شورای آموزشی دانشگاه تهران بعنوان متمم اصلاحی آیین نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.